

Bildande av naturreservatet Axelstorps skogar i Båstads kommun

(2 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Axelstorps skogar
Kommun	Båstad
Socken	Grevie
Gränser	Området är markerat med punktstreckad linje på bifogad karta (Bilaga 1)
Fastigheter	Del av Axelstorp 3:3, 3:4 och 3:6
Läge	Området ligger ca 2 km söder om Båstad på Hallandsås nordvästra del mot Sinarpsdalen
Kartblad	Topografiska kartan: 04CSV Ekonomiska kartan: 04C1d Malen (04213)
Koordinater	x: 131699, y: 625668
Naturgeografisk region	7, Skånes sediment- och horstområde
Areal	Ca 55 ha land
Förvaltare	Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken förklarar Länsstyrelsen det område som utmärkts med kraftig punktstreckad linje på bifogad karta (Bilaga 1) som naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet skall de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

När detta beslut vunnit laga kraft skall Länsstyrelsens beslut om skydd för landskapsbilden den 13 mars 1972 (dnr 11.126-242-71) upphöra att gälla inom den del som omfattas av reservatet.

Syftet med reservatet är att:

- bevara och utveckla områdets höga biologiska mångfald genom att bibehålla karaktären av ett varierat lövskogsområde med artrika träd- och buskbryn mot åker och betesmark samt naturligt rinnande bäckar,
- bevara sumpskogarnas och de skogsklädda bäckravinernas stabila och fuktiga klimat för att gynna uttorkningskänsliga arter,
- bevara och gynna hotade ved- och trädlevande lavar och andra organismer genom att säkerställa kontinuiteten av gamla träd och död ved i hela reservatet,
- bevara områdets hydrologi och bäckarnas naturliga flöde och strömförhållande samt vidmakthålla en god vattenkvalité för att gynna en artrik och naturligt anpassad bottenfauna,
- visa ett geologiskt värdefullt område i form av en typisk sprickdal på Hallandsås, huvudsakligen i naturligt tillstånd,
- tillgodose allmänhetens möjlighet till rörligt friluftsliv och upplevelser av områdets natur samt informera besökare om områdets natur och kulturhistoriska värden.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet **att**

1. uppföra byggnad eller annan anläggning såsom mast eller vindkraftverk,
2. dra fram luft- eller markledning,
3. vidtaga åtgärder som förändrar områdets topografi och ytförhållanden eller landskapets allmänna karaktär såsom att gräva, schakta, fylla ut, dämna, invalla eller bedriva husbehovstäkt,
4. anordna upplag, annat än tillfälligt för skogs- och jordbrukets behov,
5. omföra åker till skogsmark,
6. odla julgranar på åkermark,
7. avverka buskar och träd eller bortföra död ved,
8. använda kemiska bekämpningsmedel, gödselmedel eller jordförbättringsmedel utom på åkermark,
9. odla genmanipulerade grödor på åkermark,
10. plantera eller så buskar och träd eller för området främmande växter,
11. bedriva jakt under lördag och söndag samt helgdagar.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

12. utföra dikesrensning,
13. plantera energiskog på åkermark.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att sådana anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet som

1. utmärkning av och upplysning om reservatet,
2. röjning, gallring och avverkning av träd och buskar, såsom närmare anges i fastställd skötselplan,
3. skötsel av åkermark som anges i fastställd skötselplan,
4. anordnande av parkering, stigar och broar för friluftslivet enligt fastställd skötselplan,
5. uppföljning av områdets skötsel och miljöövervakning.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. ta bort, täcka över, borra, mejsla, måla eller på annat sätt skada block, stenmurar, levande eller döda träd, buskar och stubbar,
2. plocka eller gräva upp kärleväxter, mossor eller lavar,
3. göra upp eld,
4. medföra ej kopplade husdjur,
5. rida annat än på allmän väg,
6. framföra cykel eller motordrivet fordon annat än på allmän väg,
7. parkera annat än på för ändamålet anvisad parkeringsplats,
8. tälta eller ställa upp campingbil, husvagn eller motsvarande,
9. på störande sätt använda musikinstrument, radio, CD-spelare eller annan ljudanläggning,
10. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch, snitsel eller därmed jämförlig anordning - informations- och reservatsskyltar samt gränsmärken undantagna.

Föreskrifterna under A och C skall inte utgöra hinder för åtgärder i samband med skötsel av området samt anordnande av information i enlighet med av Länsstyrelsen fastställd skötselplan eller för drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar tillhörande kommun, el- och teledistributör.

Föreskrifterna skall ej heller utgöra hinder för drivning och vidmakthållande av järnvägstunnel genom Hallandsåsen med därtill hörande åtgärder och verksamhet samt verkställande av miljööverdomstolens dom (2001-12-20 DM 63) eller för normalt underhåll av vägar. Föreskrifterna under A och C skall ej heller utgöra hinder för ägare av vattenkvarn på Axelstorp 3:81 att rensa och underhålla befintlig kvarnränna på Axelstorp 3:6. Föreskriften C4 gäller ej vid kreatursvallning eller jaktutövning.

Länsstyrelsen erinrar om att det enligt 7 kap 7 § miljöbalken kan meddelas dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

Beskrivning av området

Det aktuella området "Axelstorps skogar" ligger på den nordvästra delen av Hallandsås ned mot Sinarpsdalen. Området består dels av bokskogsklädda sprickraviner med forsande bäckar, dels av en flackare del dominerad av artrika alsump- och strandskogar samt naturligt slingrande bäckar. Bäckarna är vattenförande året om. Inom området finns stora höjdskillnader. Höjdplatån ligger på ca 110-130 m ö h medan områdets lägsta punkt är ca 70 m ö h.

Berggrunden i det aktuella området tillhör liksom hela Hallandsåsen den sydvästsvenska gnejsregionen, där ådergnejser av olika slag utgör huvudkomponenten. I berggrunden, som är söndersprucken och vittrad, har flera sprickdalar skapats. En framträdande sprickdal är Sinarpsdalen som går i SSV-NNO riktning över åsen. Mindre men tydliga sprickdalar är bäckraviner vid Axelstorp, som går på tvären mot Sinarpsdalen. Dessa är ett bra exempel på sprickdalar huvudsakligen i naturligt tillstånd på Hallandsås.

Vegetationen i området präglas av bäckarna och den skiftade topografin. Kring de lugnt framslingrande bäckarna i den flacka övre delen av området har *sumpalskog*, utvecklats. Flera av sumpskogarna har välutvecklade alsocklar och dessutom finns en hel del död ved. Mellan sumpskogarna finns på torrare kullar *bokskog av ris-kruståtel-typ* samt små bestånd av *blandlövskog*. I ett par områden finns det försumpade före detta åkrar som håller på att växa igen. Dessa är idag skogar i *igenväxningssuccession* eller ung *sumpalskog*.

I ravinområdet på slutningen ned mot Sinarpsdalen domineras skogen helt av artfattig *bokskog av ris-kruståtel-typ*. I de brantaste delarna av ravinerna går urberg i dagen. I ravinbottnarna forsar bäckarna ordentligt på flera håll. På ett par ställen finns flackare partier med lugnare rinnande vatten. Här växer ask. Ett

mindre bestånd med *askskog* finns i ett översilat område utmed en av bäckarna. Bäckravinerna är speciellt värdefulla miljöer, där den fuktiga och stabila miljön skapar förutsättning för uttorkningskänsliga lavar och mossor. Här finns också många högstubbar och döende träd. I ravinerna har de rödlistade lavarna bokvårtlav och orangepudrad klotterlav samt signalarten guldlockmossa påträffats.

Centralt i området finns det ett par åkrar med träd- och buskrika bryn, som bidrar till områdes diversitet.

Vid en fågelinventering av området har totalt 36 arter noterats. Bland annat har forsärla, strömstare, större och mindre hackspett (rödlistad VU), stenknäck, gröngöling, entita, grå och svartvit flugsnappare iakttagits. En inventering av mollusker i ett av kärren har visat på en typisk molluskfauna för sumpalskog.

Det idag skogsdominerade området vid Axelstorp har enligt kända kartor varit skogslöst men inte trädlöst från åtminstone slutet av 1600-talet fram till mitten av 1800-talet. Lång trädkontinuitet i området finns troligen dels i de branta ravinerna dels i ängarna på inägorna. Största delen av reservatet är före detta inägomark. På skifteskartan från 1850-talet framgår att nästan alla nuvarande bokskogar ligger på delar som var trädbevuxna vid skiftet. Ängarna benämndes som antingen ”skogbeväxt äng” eller ”plantering”.

Huvuddelen av områdets bok- och sumpskogar sköts idag som produktionsskog med generella naturhänsyn (målklassning PG). Endast ett bokbestånd i ravinområdet utmed Bjäresbäcken har enligt gällande skogsbruksplan målklassning NS (naturvård skötsel), men även övrig bokskog utmed bäckravinerna sköts mer extensivt.

Bäckarna i området har höga naturvärden. I Axelstorpsbäcken, som är närmare undersökt, finns en artrik bottenfauna med karaktäristiska renvattenlevande arter. Bland annat har den rödlistade nattsländan, *Odontocerum albicore*, påträffats. En art som endast finns i orörda, klara och kalla bäckar.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen har tagit initiativ till reservatsbildningen. Dokumentation samt förslag till reservatsbeslut har utarbetats av Länsstyrelsen i Skåne län. Under sommaren 2002 har berörda markägare kontaktats av Länsstyrelsen för information om planerna.

Markägare, övriga kända sakägare och berörda myndigheter har förelagts att inkomma med synpunkter på förslaget. Samtliga svarande har tillstyrkt förslaget om ett naturreservat. Flera sakägare har dock haft erinringar angående områdesavgränsning, föreskrifter, bevarandemål och/eller parkeringsyta.

Rune Andersson, ägare till fastighet Axelstorp 3:3: Anser att naturreservatets avgränsning vid bostadshuset inkräktar för mycket på infart till gård, vattenkraftverk med tillhörande dammar samt tomt. Familjen yrkar därför att reservatsgränsen flyttats ca 100-150 mot nordost. Dessutom kräver han att ett par föreskrifter tas bort eller ändras. Han yrkar att förbud mot jakt och ridning tas bort. Vidare yrkar han att ägaren ges tillfälle att avverka buskar och träd samt bortföra död ved dessutom att familjens hundar ej behöver vara kopplade.

En justering av reservatets gräns har gjorts i anslutning till tomt och bostadsbyggnad. Någon ändring av föreskrifter när det gäller jakt eller ridning har ej gjorts. Att tillåta avverkning av buskar och träd samt bortföra död ved inom reservatet skulle strida mot syftet med naturreservatet och kan ej tillmötesgå.

Båstads kommun: Kommunen har haft erinringar angående områdesavgränsning, bevarandemål och parkeringsyta. Kommunen anser att den föreslagna reservatsavgränsningen innebär att möjligheten att knyta ihop de ljunsklädda fäladsmarkerna vid Bjäred sydost om området inte utnyttjats och att fäladsmarkerna borde ingå i reservatet.

Kommunen påpekade att under bevarandemål för vattendrag (punkt 3.6) i skötselplanen som innebär att inget vatten får tillföras bäckarna utöver naturliga avrinningen från bäckarnas avrinningsområde, inte stämmer enligt gällande vattendom för projekt Hallandsås. Skötselplanen har justeras i enlighet med gällande dom.

Kommunen påpekar att parkeringsytan alt. 1 kan innebära trafikfara och har föreslagit ett alternativt läge samt ytterligare en parkeringsyta vid Ravinvägen i Axelstorps by. Vägverket har inte haft någon erinran mot Länsstyrelsens förslag. Länsstyrelsen gör ingen förändring av det ursprungliga förslaget, men skall beakta kommunens förslag till komplettering vid eventuella framtida behov av mer parkeringsyta.

Vidare vill kommunen att ingående åkermark skall utgå ur reservatet och regleras med avtal med brukaren. Länsstyrelsen delar inte denna uppfattning.

Banverket Önskar ett tillägg i reservatsföreskrifterna med följande: *”Föreskrifterna under A -C gäller inte drivning och vidmakthållande av järnvägstunnel genom Hallandsåsen med därtill hörande åtgärder och verksamhet.”* Detta för att Banverket skall kunna uppfylla de krav på kontrollprogram vid domar av

miljödomstolen och miljööverdomstolen. Länsstyrelsen har gjort detta tillägg. Banverkets vattendom om tillförsel av vatten till Axelstorpsbäcken har beaktas i skötselplanen.

Torpareortens samfällighetsförening: Föreningen kräver att skogen sköts på ett normalt sätt dvs. ej målklass NO eller NS inom en trädlängds avstånd från vägen för att ha en bra trafiksäkerhet. Detta är inte nödvändigt eftersom Föreskrifterna under ”Föreskrifterna under A och C skall inte utgöra hinder för åtgärder i samband med... för normalt underhåll av vägar”. Föreningen gör dessutom anspråk på ersättning för den ökning av trafiken som naturreservatet kommer att innebära alt Länsstyrelsen bekostar en ny lantmäteriförrättning för att fördela kostnaderna för skötsel efter det att naturreservatet bildats. Länsstyrelsen anser att en reservatsbildning ej kommer att medföra ökad trafik i området och att någon ersättning inte ska utgå.

Dala-Axelstorps vägsamfällighet: Vill att reservatsgränsen går ca 20 meter från vägen så att eventuella träd som hotar att falla över vägen kan fällas och normal dikesrensning kan ske. Detta är inte nödvändigt eftersom föreskrifterna under A och C inte skall utgöra hinder för åtgärder i samband med normalt underhåll av vägar.

Eva Linderoth-Olsson, ägare till fastigheten Axelstorp 3:81, som ligger utanför reservatet: Vill ha möjlighet att rensa befintlig kvarnränna som går parallellt med Axelstorpsbäcken på fastigheten Axelstorp 3:6. Kvarnrännan tillhör hennes vattenkvarn på Axelstorp 3:81. Länsstyrelsen har beaktat detta genom att tillägg i föreskrifterna gjorts ”Föreskrifterna under A och C skall ej heller utgöra hinder för ägare av vattenkvarn på Axelstorp 3:81 att rensa och underhålla befintlig kvarnränna på Axelstorp 3:6.”.

Skäl för beslut

Det föreslagna naturreservatet har angivits som skyddsvärt ur naturvårdssynpunkt på nationell, regional eller lokal nivå. Hela det föreslagna naturreservatet ligger inom område av riksintresse för naturvård (N3; Hallandsåsen). Det är upptaget i länets natur- och kulturmiljöprogram (Båstad kommun område 12b Axelstorp). Likaså är området upptaget i Båstads kommuns naturvårdsprogram som värdefullt naturområde. Skogarna runt bäckarna vid Axelstorp är av Skogsvårdsstyrelsen klassade som sumpskogar, som dessutom är antingen nyckelbiotoper eller naturvärdesobjekt. Reservatet ligger inom ett område som har förordnande till skydd för landskapsbilden. Området är också upptaget i rapporten ”Skyddsvärda trädmiljöer i Skåne” som Naturskyddsföreningen tagit fram.

Inom området finns det förutom ett formminne också en kulturlämning. I Båstad kommuns Kulturmiljövårdsprogram ingår Axelstorp i ett större objekt som beskrivs som "Ett odlingslandskap i skogsbygd med flera kulturhistoriska intressanta byggnader".

Området är också av intresse för friluftslivet (L:F1; Bjärehalvön med Hallandsåsen och Rönneå) och ingår i ett stort område skyddat för friluftslivet som täcker större delen av Bjärehalvön och Hallandsåsen.

Naturreseptatet Axelstorps skogar är ett topografiskt och hydrologiskt varierat område som skapar förutsättning för många olika livsmiljöer och hög biologisk mångfald. Här finns alkärr, ädellövskog, alsumpskog, ung alsumpskog och öppna åkrar/betesmarker, artrika träd- och buskbryn. Dessutom finns naturligt rinnande bäckar som ytterligare ökar variationen i området.

De skogsklädda bäckravinerna är av ekologisk betydelse för många uttorkningskänsliga arter, framför allt lavar och mossor, genom att ravinerna utgör en stabil och fuktig miljö. Ravinerna har troligen en lång trädkontinuitet och de har därför tjänat som en refug för många arter. Här finns en rik tillgång på död ved vilket är viktigt för många arter.

Alsumpskogarna är präglade av de naturligt rinnande Axelstorps- och Bjäreds-bäckarna. Naturlig dynamik håller på att utvecklas i skogarna efter att de tidigare varit fodermarker. Dessa skogsmiljöer är mycket känsliga för förändringar av hydrologin.

Området hyser även stora limnologiska värden. Bäckarna i området har en artrik bottenfauna som karaktäriseras av renvattenlevande arter. Storforsen i Axelstorps-bäcken är en av få forsar med forsdimma som finns i Skåne.

Förutom de biologiska värdena är de branta ravinerna ett fint exempel på en sprickdal på Hallandsås, därför är området även av geologiskt värde.

Inom reservatet finns det flera kulturhistoriskt värdefulla lämningar från olika tidsperioder som visar tidigare utnyttjande av området. Dels finns ett stort antal stengården, dels finns spår av förhistoriskt åkersystem. I området finns det även rester av kvarnverksamhet utmed bäckarna.

Området är naturskönt och är genom sitt läge nära Båstad och Axelstorps stugby av betydelse för allmänhetens friluftsliv.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer bör det angivna området avsättas som naturreservat.

Länsstyrelsen gör den bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet är av så begränsad omfattning att det inte innebär något allvarligt försvårande av områdets utnyttjande i enlighet med vad som annars gäller enligt allemansrätten.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skall en skötselplan ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat. Skötselplanen fastställs i särskilt beslut denna dag.

Förvaltning

I enlighet med 2 och 21 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Länsstyrelsen förvaltare naturreservatet och skall fortlöpande samråda med markägare, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljödepartementet, se bilaga 2

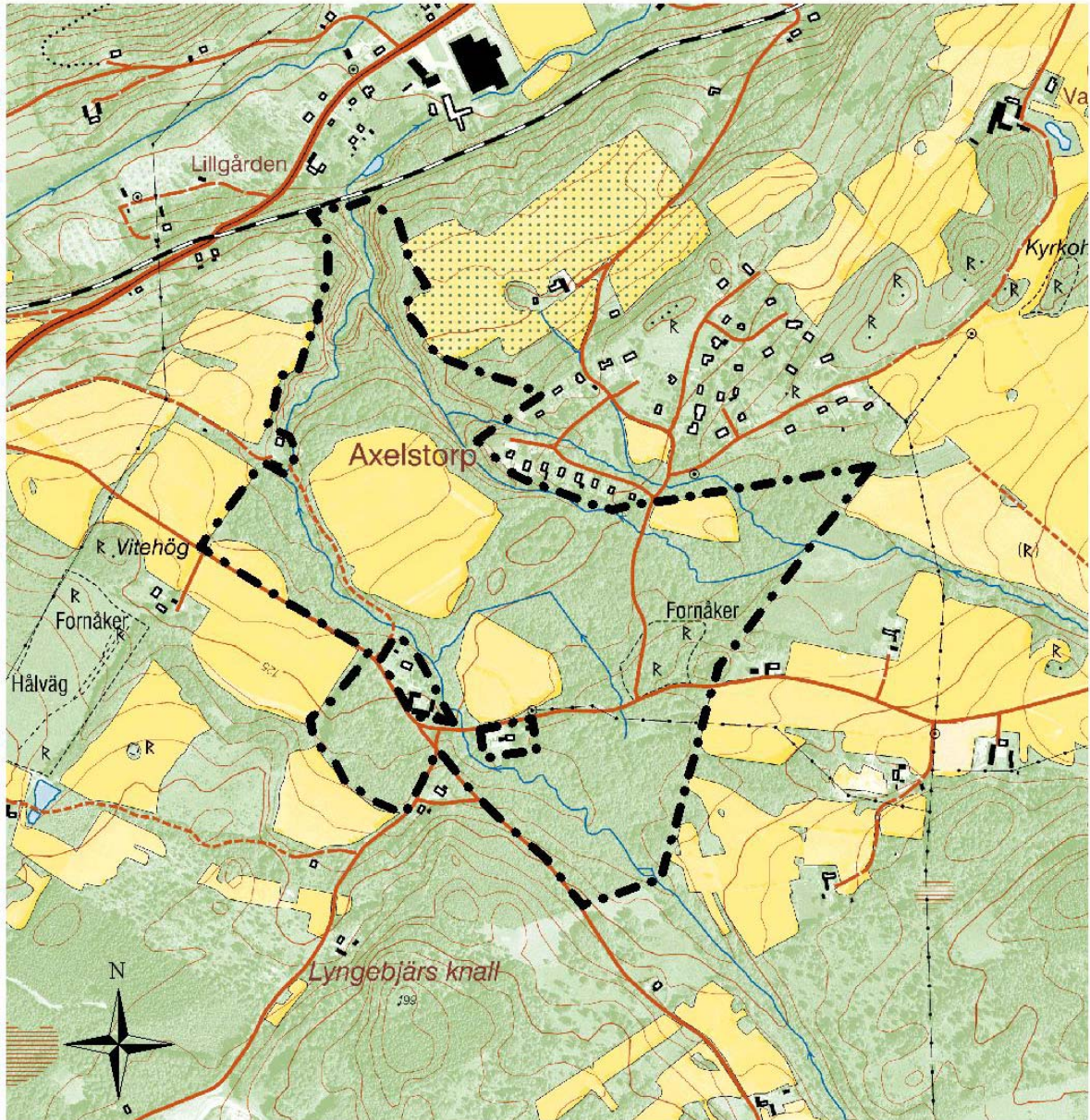
I den slutliga handläggningen av detta ärende deltog landshövding Bengt Holgersson, beslutande, naturvårdsdirektör Elisabeth Hellmo, Stefan Malmberg, planfunktionen, Boel Wieslander, rättsfunktionen och Gudrun Berlin, miljöenheten, föredragande.

Bengt Holgersson

Gudrun Berlin

Bilagor

1. Reservatets avgränsning
2. Hur man överklagar

0 100 200 300 400 500 meter

--- gräns för naturreservat

Naturreservatet Axelstorps skogar

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL REGERINGEN

Om Ni vill överklaga Länsstyrelsens beslut skall Ni skriva till Regeringen, Miljödepartementet. **Överklagandet skall dock skickas till Länsstyrelsen i Skåne län, 205 15 Malmö.**

Av överklagandet skall framgå vilket beslut Ni överklagar (ange diarienummer) och hur Ni vill att beslutet skall ändras. Ni bör också tala om varför Ni anser att beslutet skall ändras.

Skrivelsen skall undertecknas. Uppge även adress och telefonnummer. Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er uppfattning så bör Ni skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert överklagande **senast den 11 februari 2005** annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver Ni veta mer om hur Ni skall göra kan Ni kontakta Länsstyrelsen, tel 040 - 25 20 00 (växel).

Sändlista

Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM
SGU, Box 670, 751 28 UPPSALA
Lantmäterimyndigheten, Lantmäteriet, Box 50590, 202 15 MALMÖ
Båstads kommun, kommunstyrelsen, 269 80 BÅSTAD
Vägverket, Region Skåne, Box 543, 291 25 KRISTIANSTAD
Skogsvårdsstyrelsen i Södra Götaland, Box 234, 291 23 KRISTIANSTA
Banverket, Projekt Hallandsås, Petersberg, 269 96 BÅSTAD
Eva Orre, Caritasg. 2A, 216 18 LIMHAMN
Thomas Hamrin, Strandg. 9, 263 32 HÖGANÄS
Rune Andersson, Ljungvägen 23, 269 62 GREVIE
Torpareortens Samfällighetsförening, Gunnar Ekman, Böskestorp 2939, 269 92 BÅSTAD
Dala-Axelstorps Vägsamfällighet, Laila Jönsson, Axelstorpsv. 3, 296 92 BÅSTAD
Karl Göran Berg, Lillgården Dala, 269 42 BÅSTAD
Minna Margareta Schönfeld, Lugna Gatan 31, 211 59 MALMÖ
Leif Peter Andreasson, Solhöjden 23, 426 76 VÄSTRA FRÖLUND
Axelstorps Vatten o Avlopps samfällighetsförening
c/o Rolf Svensson Brattenborgsvägen, 12, 269 42 BÅSTAD

Kopia till

Eva Linderoth-Olsson, Axelstorp 2987, 269 92 BÅSTAD
Stefan Olsson, Skogssällskapet, Lärkesholm 581, 286 92 ÖRTELJUNGA
Kommunekolog, Johan Röjestål, Båstad kommun, 269 80 BÅSTAD
Miljö- och byggnadsnämnden, Båstads kommun, 269 80 BÅSTAD
Polismyndigheten i Skåne, Polisområde, Nordvästra Skåne, Box 632, 251 06 HELSINGBORG
Naturskyddsföreningen i Skåne, Box 1013, 221 04 LUND
Bjäre naturskyddsförening Karl-Axel Sand, Söndrebalgsv. 61, 266 97 HJÄRNARP
Naturskyddssektionen
Kulturmiljösektionen
Landskapssektionen
Vattensektionen
Lantbruksavdelningen
Plan- och bostadssektionen
Registrering
Skåne läns författningssamling
Akten